

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta : Jana Ševčíková
Téma práce : Kriminologické aspekty kybernetické kriminality
Rozsah práce: 53 stran vlastního textu (úvod + části práce + závěr)
Datum odevzdání práce: 1. 6. 2020 (tištěná podoba), 31. 5. 2020 (elektronická podoba)
Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.
Oponent : JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu: Vzhledem k stále většímu rozvoji využívání kybernetického prostoru, podpořeného pandemií Covid-19, se tomu odpovídajícím tempem rozvíjí i kybernetická kriminalita. Zaměření pozornosti na její kriminologické aspekty lze proto považovat za velmi aktuální téma, které navíc není vyčerpávajícím způsobem naukou rozpracováno.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba podrobnější znalosti v oblasti kriminologie, jakož i trestního práva hmotného;
- vstupní údaje a jejich zpracování – autor vyhledal a zpracoval dostatečné množství údajů;
- použité metody – odpovídají tématu.

3. Formální a systematické členění práce:

- v souladu s opatřením děkana č. 17/2017 (čl. 18 až čl. 20 a přílohou č. 2)

4. Vyjádření k práci: Předložená práce představuje zpracování tématu na odpovídající úrovni. Lze ocenit zejména schopnost diplomantky pomocí syntézy docházet k novým závěrům.

5. Kritéria hodnocení práce:

- **splnění cíle:** Diplomantka si za cíl práce vytkla analyzovat a shrnout poznatky z oblasti kriminologie pachatelů a obětí kybernetické trestné činnosti a zjistit, zda tito pachatelé a oběti vykazují specifika ve srovnání s pachateli a oběťmi trestné činnosti, k níž nedochází v kyberprostoru. Tohoto cíle se jí podařilo dosáhnout, když zdůvodnila svůj závěr, že tomu tak není.
- **samostatnost při zpracování tématu (včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství):** Systém pro kontrolu před plagiátorstvím Theses.cz vykazuje 103 podobných dokumentů s mírou podobnosti nižší než 5 %, kontrolou nebyla zjištěna vyšší míra podobnosti s díly jiných autorů, převážně je podobnost v citacích zákonů.
- **logická stavba práce:** Práce má logickou strukturu: V úvodu diplomantka stručně zmiňuje

pohnutky pro volbu tématu, nedostatečnou pozornost nauky zvolenému tématu a zároveň stanovuje cíl práce. Pomineme-li úvod a závěr, je práce členěna do tří částí.

V rámci první části diplomantka představuje základní pojmy. Následně se věnuje charakteristice pachatele kybernetické kriminality, prezentuje počáteční pohledy mající kořeny v 80. letech na představy o podobě typického pachatele, které konfrontuje s výstupy současných kriminologických výzkumů. Diplomantka dochází k závěru, že v dnešní době je již zřejmé, že není možné obecnou charakteristiku pachatele vytvořit. Přes tento dílčí závěr diplomantka následně kategorizuje pachatele podle kritérií zastávanými vybranými předními autory v oblasti kybernetické kriminality, a to Smejkal a Kuchty. Diplomantka neopomíjí ani kriminogenní faktory kybernetické kriminality. Nakonec první části diplomantka věnuje pozornost specifickým organizované kybernetické trestné činnosti oproti organizované kriminalitě z jiných oblastí.

Druhá část práce je zaměřena na oběť kybernetické kriminality. Diplomantka toto téma otevírá problematikou latence kybernetické kriminality, která zkresluje relevantní statistiky. Samostatnou pozornost pak věnuje také fenoménu neoznamování kybernetické trestné činnosti, kde identifikuje hlavní důvody tohoto jevu. Dále se práce věnuje problematice viktimizace obětí. Primární viktimizaci rozebírá na podkladu kybernetické kriminality pomocí jejího členění do tří druhů na finanční újmu, emocionální újmu a fyzickou újmu. Sekundární viktimizaci se diplomantka s odkazem na absenci pozornosti nauky věnuje pouze apelem na její potenciální význam a stručné shrnutí výsledků projektu Kopeckého. Terciální viktimizace je pak jen v práci obecně definována, ale není rozvedena na vymezeném tématu. Diplomantka se pokouší charakterizovat oběť kybernetické kriminality, kdy upozorňuje na vybrané aspekty zvyšující viktimnost. Nakonec se věnuje také otázce vztahu pachatele-oběti a aktuální problematice sociálního inženýrství.

Třetí část práce je věnována podrobnější analýza pachatelům a obětem vybraných forem kybernetické kriminality, konkrétně tzv. „hate crimes“, kyberstalkingu a podvodných jednání na internetu.

V závěru práce diplomantka představuje své závěry a ukazuje, že naplnila cíl práce.

- **práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací:** Citace literatury jsou standardní, přičemž diplomant pracuje nejen s tuzemskou literaturou, ale i s uspokojivým množstvím cizojazyčných zdrojů.
- **hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Diplomantka téma analyzuje do hloubky odpovídající požadavkům na diplomovou práci, která je ale přirozeně limitována neuspokojivým stavem nauky. Zvláště kladně lze hodnotit schopnost kritického myšlení diplomantky, kterou projevuje při prezentaci svých vlastních názorů. Za zcela drobný nedostatek lze považovat nejednotnou strukturu poslední části práce u jednotlivých forem kybernetické kriminality, která může navozovat (ve skutečnosti mylný) dojem určité nevyváženosti práce – v případě tzv. „hate crimes“ diplomantka shrnuje dostupné poznatky o jejich pachatelích a pak zvláště věnuje pozornost jejich typologii u kyberstalkingu, pak může být matoucí, že mu není věnována už samostatná kapitola, ale je řešen v rámci podkapitoly pachatele. V jednom případě by bylo možné vytknout terminologickou nepřesnost, kdy v části 2.6.1. není důsledně odlišována organizovaná trestná činnost od organizované zločinecké skupiny.
- **úprava práce (text, grafy, tabulky):** Text je přehledný, dokonce přehlednost vyplývající ze

zvolené struktury včetně zvláštního vyčlenění dílčích závěrů lze vyzdvihnout jako jednu z předností práce.

- **jazyková a stylistická úroveň:** Bez zjevných překlepů a chyb s výjimkou psaní „antidatovaný“ místo „antedatovaný“. Stylisticky je práce na dobré úrovni, odpovídá odborným textům.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 1 - 2 (výborně - velmi dobře)

8. Otázky k zodpovězení při obhajobě:

- Jakou roli v rámci latence kybernetické kriminality podle Vašeho názoru hraje nedůvěra obětí ve schopnosti orgánů činných v trestním řízení účinně vyšetřit tento druh trestné činnosti?

V Praze dne 9. 9. 2020

doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.
vedoucí práce